

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

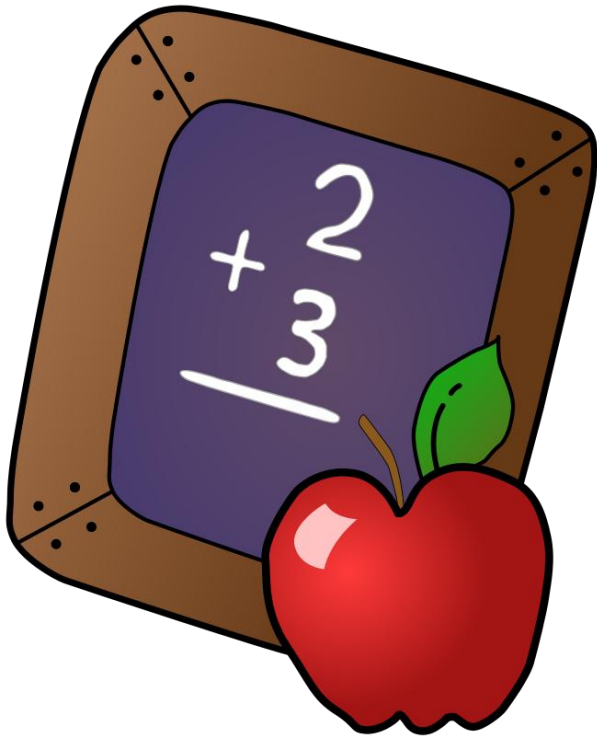
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Σχεδίαση εκπαιδευτικών προγραμμάτων (εννοιολογικό πλαίσιο)

Αλέξανδρος Καπανιάρης,
Δρ Ψηφιακής Λαογραφίας, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Δ.Π.Θ.
Καθηγητής-Σύμβουλος ΕΑΠ ΕΛΠ41

Δραστηριότητα 1

Προσπαθήστε να ορίσετε την έννοια του πολιτισμού, έτσι όπως αυτή εμφανίζεται στο σχολικό σύστημα. Νομίζετε ότι η σύγχρονη αντίληψη για την έννοια του πολιτισμού, θα επηρεάσει την θεματολογία ενός πολιτιστικού προγράμματος και πώς;

Πολιτιστικό πρόγραμμα: Ορισμός

Ένα πολιτιστικό πρόγραμμα είναι μια **ολοκληρωμένη συλλογική εργασία** από μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς, πάνω **σε ένα θέμα πολιτισμού**, **χωρίς άμεση δέσμευση από το πρόγραμμα σπουδών**.

Στηρίζονται στην **ολιστική αντίληψη** για την πρόσληψη της γνώσης, τον **ανακαλυπτικό τρόπο μάθησης**, τη **βιωματική προσέγγιση**.

Έχουν διάρκεια τουλάχιστον 2 μηνών, με δίωρη εβδομαδιαία συνάντηση όσων συμμετέχουν

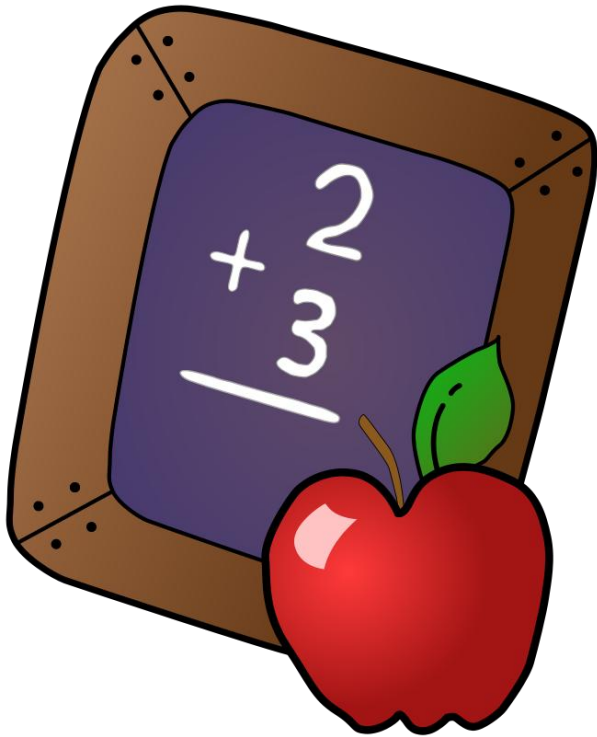

Πολιτιστικό πρόγραμμα: Ορισμός

Στόχοι τους είναι η **διαμόρφωση** **στάσεων**, **η ανάπτυξη της δημιουργικότητας** **και της κριτικής σκέψης**, η γνωριμία με τον πολιτισμό στις ποικίλες εκφάνσεις του, **η επαφή με την πολιτιστική κληρονομιά**, **ο σεβασμός** **και η κατανόηση του πολιτισμικά διαφορετικού**, η ισότιμη ανάδειξη στοιχείων από το πολιτισμικό κεφάλαιο όλων των μαθητών/τριών.

Δραστηριότητα 2

Αναλογιστείτε μια θεατρική παράσταση που παρακολουθήσατε με τους/τις μαθητές/τριες σας ή ένα άλλο γεγονός (π.χ. διάβασμα ενός παραμυθιού ή ενός βιβλίου). Μπορούμε να πούμε ότι αυτές οι πολιτιστικές δράσεις είναι Πολιτιστικό Πρόγραμμα; Γιατί;

Γιατί ένα πολιτιστικό πρόγραμμα θεωρείται απαραίτητη εκπαιδευτική διεργασία;

Τα πολιτιστικά προγράμματα:

1. Δίνουν την δυνατότητα αξιοποίησης του πολιτισμικού κεφαλαίου κάθε μαθητή/τριας

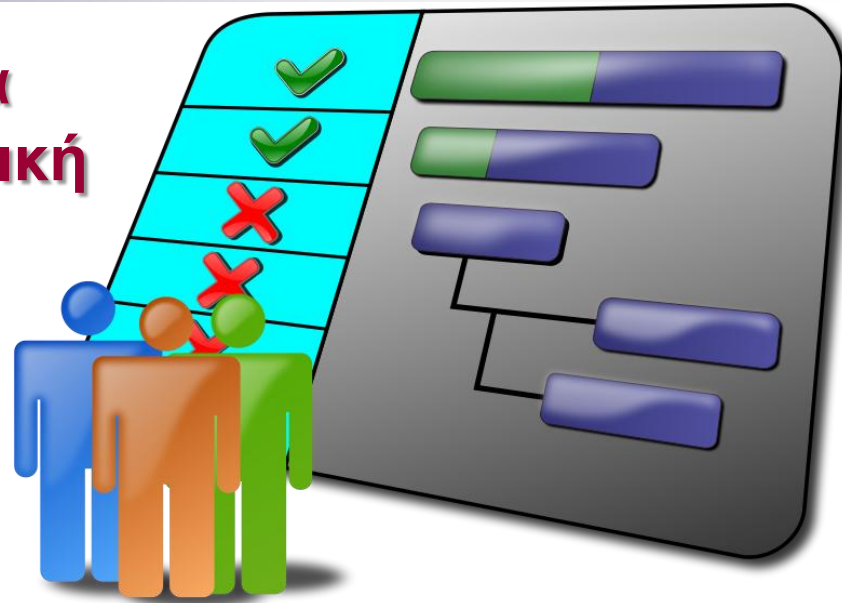

Σύγχρονοι μελετητές, αναγνωρίζουν πως η ολόπλευρη ανάπτυξη και πρόοδος των μαθητών/τριών συντελείται κοντά στα άλλα και μέσα από τον πολιτισμό.

Σύμφωνα με τον κοινωνιολόγο Pierre Bourdieu το **πολιτισμικό κεφάλαιο** των παιδιών από προνομιούχο περιβάλλον, που εκδηλώνεται για παράδειγμα με την οικειότητα τους με μουσεία και χώρους τέχνης ή και τις γνώσεις τους για την κλασική μουσική ή τη ζωγραφική, αποτελεί παράγοντα της σχολικής επιτυχίας τους, καθώς, αν και οφείλεται στο περιβάλλον και τις συνήθειες της οικογένειας τους, συχνά θεωρείται από το σχολείο χαρακτηριστικό **συνυφασμένο με την προσωπικότητάς τους.**

Γιατί ένα πολιτιστικό πρόγραμμα θεωρείται απαραίτητη εκπαιδευτική διεργασία;

Τα πολιτιστικά προγράμματα:

2. Ενεργοποιούν την πολλαπλή νοημοσύνη

Σύμφωνα με την ευρέως αποδεκτή θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης (Gardner), **η ολιστική ανάπτυξη της προσωπικότητας συντελείται μέσα από δράσεις που αναπτύσσουν όλες τις πτυχές της νοημοσύνης** (κιναισθητική, ακουστική, μαθηματική, γλωσσική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική κλπ). Η δράση του/της μαθητή/τριας στο πλαίσιο ενός πολιτιστικού προγράμματος ενεργοποιεί την πολλαπλή νοημοσύνη.

Γιατί ένα πολιτιστικό πρόγραμμα θεωρείται απαραίτητη εκπαιδευτική διεργασία;

Τα πολιτιστικά προγράμματα:

3. Θέτουν τον/την μαθητή/τρια στο προσκήνιο της εκπαιδευτικής διεργασίας

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ρόλος του/της μαθητή/τριας στο πλαίσιο ενός Πολιτιστικού Προγράμματος **είναι ενεργητικός και στηρίζεται στη θεωρία της ενεργητικής μάθησης**, που πρώτος εισήγαγε ο Dewey (1933)

Γιατί ένα πολιτιστικό πρόγραμμα θεωρείται απαραίτητη εκπαιδευτική διεργασία;

Τα πολιτιστικά προγράμματα:

3. Θέτουν τον/την μαθητή/τρια στο προσκήνιο της εκπαιδευτικής διεργασίας

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ρόλος του/της μαθητή/τριας στο πλαίσιο ενός Πολιτιστικού Προγράμματος **είναι ενεργητικός και στηρίζεται στη θεωρία της ενεργητικής μάθησης**, που πρώτος εισήγαγε ο Dewey (1933)

Ορόσημο στη σχέση του πολιτισμού με το σχολείο και την καθιέρωση Πολιτιστικών Προγραμμάτων

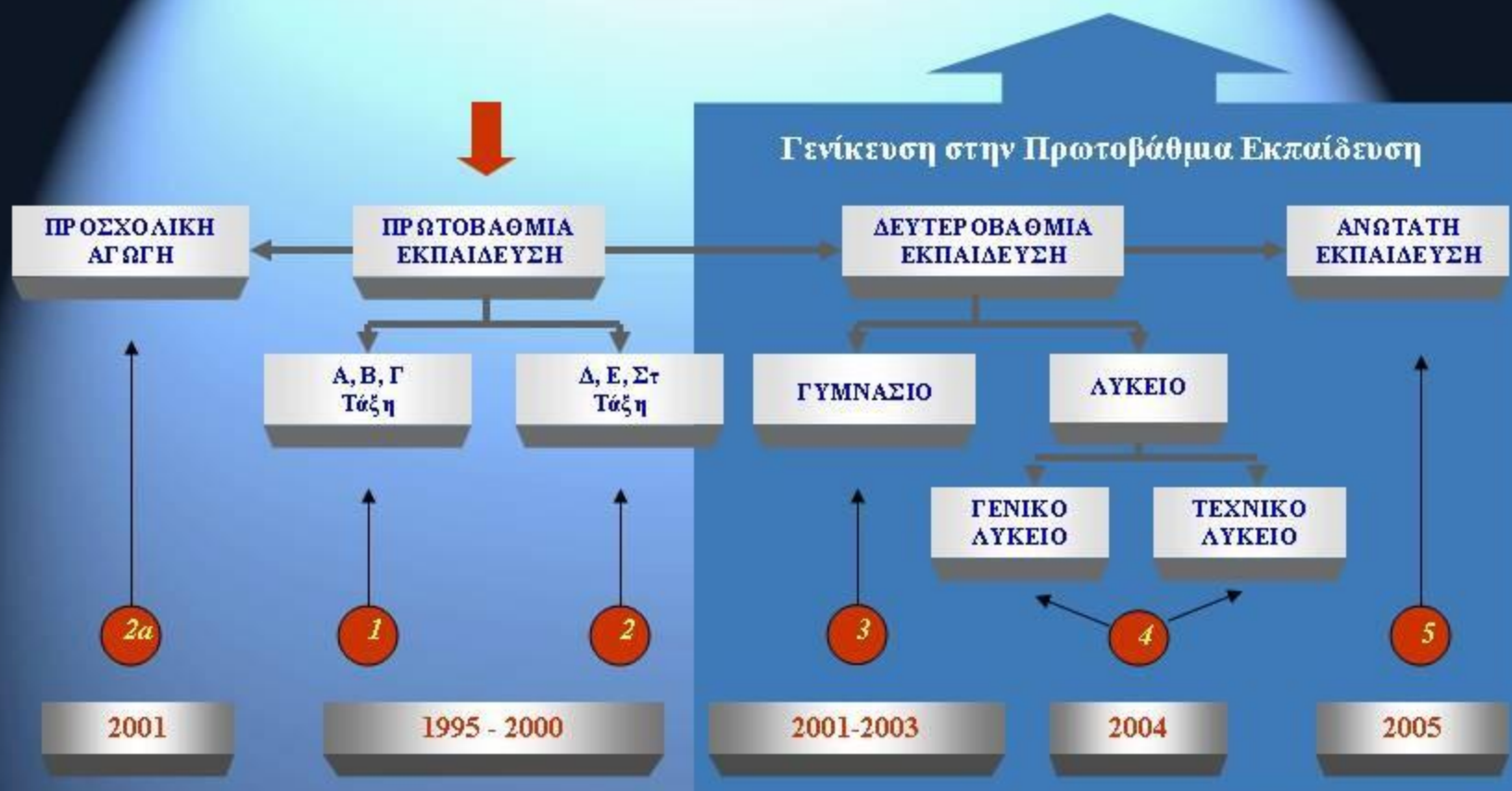
Πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ» - Εκπαίδευση και Πολιτισμός

Η μελέτη και ο σχεδιασμός του προγράμματος ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 1994 στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και συνεχίστηκε ως τώρα χάρη στην αγάπη και τη στήριξη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υπουργείου Πολιτισμού. Η πειραματική εφαρμογή του προγράμματος ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 1995 από την Α΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου, σε 46 Δημοτικά Σχολεία της χώρας. Σήμερα στην πειραματική εφαρμογή συμμετέχουν 90 Δημοτικά Σχολεία από ολόκληρη τη χώρα και 2 Δημοτικά Σχολεία από την Κύπρο.

Ανάπτυξη του Προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ

1995 - 2005 (Αρχικό Χρονοδιάγραμμα)

Α' Κύκλος Επιμόρφωσης

Β' Κύκλος Επιμόρφωσης

Το Μοντέλο Επιμόρφωσης του Προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ, που προβλέπεται στο Σχέδιο Γενίκευσης του και το οποίο εφαρμόστηκε στην πιλοτική εφαρμογή του σχεδίου στο Νομό Χανίων είναι συνολικής διάρκειας 142 ωρών. Αρθρώνεται σε δύο ετήσιους Κύκλους Επιμόρφωσης (Α' και Β'), αποτελείται από 11 συνολικά Επιμορφωτικές Συναντήσεις που υλοποιούνται κατά τη διάρκεια δύο σχολικών ετών. Η επιμόρφωση είναι εργαστηριακής μορφής και αναπτύσσεται με Ομάδες Εργασίας των 25-30 εκπαιδευτικών.

Η επιμόρφωση στηρίζει το εκπαιδευτικό υλικό που παραλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί και προτείνοντας σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις στηρίζει την καθημερινή δράση του εκπαιδευτικού στην τάξη και στη σχολική ζωή, επιδιώκοντας με το εύρος, τη συνέχεια και τη χρονική της διάρκεια την αλλαγή βασικών στάσεων των εκπαιδευτικών.

Το περιεχόμενο της επιμόρφωσης είναι ευρύτερο του εκπαιδευτικού υλικού που έχει παραχθεί από το Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ.

Στα θέματα της επιμόρφωσης συμπεριλήφθηκαν αντικείμενα ευρύτερου παιδαγωγικού και διδακτικού ενδιαφέροντος που διευρύνουν τις διδακτικές και επικοινωνιακές δυνατότητες του εκπαιδευτικού με την τάξη, αλλά και την τοπική κοινωνία.

Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού

*Παραγωγή 4 θεματικών φακέλων
με εκπαιδευτικό υλικό που αναφέρεται:
στη Μουσική, στην Εικαστική και Οπτικοακουστική Τέχνη,
στο μάθημα της Γλώσσας και στις Επιστήμες*

Ο Ήχος της Μουσικής

Ο φάκελος περιλαμβάνει ένα σύνολο πέντε διαφορετικών και παράλληλων δράσεων:

- Ήχος, ηχογόνα σώματα και αυτοσχέδια μουσικά όργανα
- Μουσικά παιχνίδια
- Τραγούδι
- Μουσικές κατασκευές, μουσική εξιστόρηση, αυτοσχεδιασμός
- Μουσικές ακροάσεις

Στον εκπαιδευτικό φάκελο περιλαμβάνονται:

- Βιβλίο του Δασκάλου
- Καρτέλες δραστηριοτήτων
- Τρεις κασέτες ήχου

Η Ματιά των Εικαστικών

Ο φάκελος περιλαμβάνει σύνθεση πολύτεχνων δραστηριοτήτων, με έμφαση στην εικαστική δημιουργία, που ομαδοποιούνται σε τρεις θεματικές ενότητες:

- **«Μαγειρεύοντας τα χρώματα»**

Ασκήσεις στο Νόμο της Αντίθεσης
Ταυτόχρονη Αντίθεση-
Αντίθεση συμπληρωματικών
Χρωματικοί κύκλοι.

- **«Λαβύρινθος»**

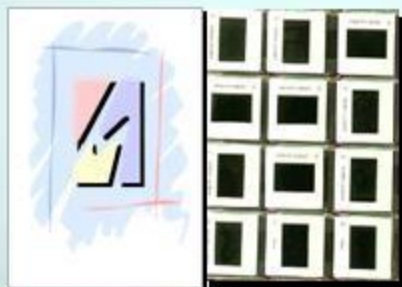
Ασκήσεις εξοικείωσης με τα
στοιχεία Σημείο-Γραμμή-Σχήμα.

- **«Το Ταξίδι του Ήλιου»**

Άσκηση πολύτεχνη
με έμφαση στην Υφή.

Στον εκπαιδευτικό φάκελο
περιλαμβάνονται:

- Βιβλίο του Δασκάλου
- Κάρτες επίδειξης
- Σαράντα διαφάνειες προβολής
- Μια κασέτα ήχου

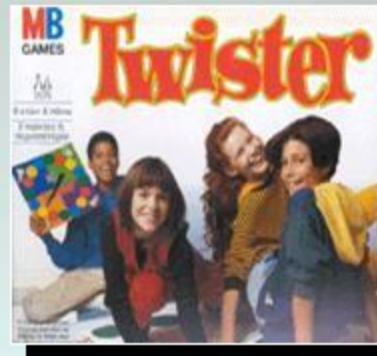
Κίνηση και Χορός

Βιβλίο Δασκάλου

Παιχνίδι Κίνησης

Καρτέλες Δραστηριοτήτων

Το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί ένα μοντέλο παιχνίδι που απευθύνεται στις τρεις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού σχολείου, με σκοπό να αποτελέσει αφορμή για κινητική δραστηριότητα μέσα στην τάξη με τη βοήθεια του δασκάλου.

Βασίζεται στις αρχές του παιχνιδιού, της παρατήρησης και της μίμησης.

Πρόκειται για μία μόνο **πρόταση-παράδειγμα**, η οποία δεν εξαντλεί τις δυνατότητες προσεγγίσεων που υπάρχουν, ούτε το δημιουργικό υλικό που ο χορός μπορεί να προσφέρει στην εκπαίδευση.

Μια Μάγισσα στην Τάξη μας

Αποτελεί παράδειγμα για σύνθεση ετερόκλητων επαναληπτικών ασκήσεων σε έναν υποτυπώδη θεματικό ιστό.

Οι γλωσσικές και μαθηματικές ασκήσεις που προβλέπονται στις δραστηριότητες εκτέλεσης προέκυψαν από σχετική διερεύνηση των θεμάτων της ύλης της Α' Δημοτικού που παρουσιάζουν δυσκολίες και χρειάζονται πρόσθετη επιμονή για τη εμπέδωσή τους.

Συγκεκριμένα το υλικό απαντά:

- Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων παρακολούθησης και εκτέλεσης οδηγιών
- Στη σύνθεση ολοκληρωμένων φράσεων
- Στην εμπέδωση μαθηματικών εννοιών και εννοιών προσανατολισμού στο χώρο

Στον εκπαιδευτικό φάκελο περιλαμβάνονται:

- Βιβλίο του μαθητή (8 αντίτυπα)
- Βιβλίο του Δασκάλου
- Βιβλίο «Φύλλων δραστηριότητας» (μήτρες φωτοαντιγράφων)
- Κασέτα ήχοι που συνοδεύει μερικές από τις δραστηριότητες στην τάξη

Βροχές κάθε λογής

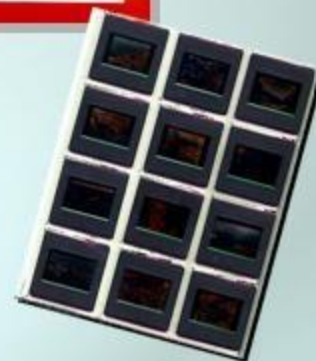
Ο φάκελος αποτελεί παράδειγμα για «θεματική επεξεργασία» που με συνοδευτικό στοιχείο το θέμα «ΒΡΟΧΗ» εκτείνεται σχεδόν σε κάθε χώρο του αναλυτικού προγράμματος.

Εμπλουτίζεται ωστόσο και με ομαδικές δραστηριότητες όπως:

- Ακρόαση ήχων
- Χειροτεχνίες
- Διαδικασία συνέντευξης με κασετόφωνο
- Ανθολόγηση λογοτεχνικών κειμένων
- Παρατήρηση και ξενάγηση σε πίνακες ζωγραφικής
- Στοιχεία γραφικών παραστάσεων
- Στοιχεία κατάστρωσης πινάκων

Στο φάκελο περιλαμβάνονται:

- Βιβλίο του Μαθητή (8 αντίτυπα).
- Βιβλίο του Δασκάλου.
- Βιβλίο «Φύλλων δραστηριότητας» (μήτρες φωτοαπεικράφων).
- Κασέτα ήχου που συνοδεύει τις δραστηριότητες.
- Σειρά δώδεκα διαφανειών προβολής ζωγραφικών έργων.
- Δύο αφίσες με ζωγραφικά έργα «Δώδεκα τοπία πριν από τη βροχή».
- Σαράντα έγχρωμες καρτέλες για τη δραστηριότητα «Το παιχνίδι του Μετεωρολόγου».
- Δείγματα υφασμάτων για τη δραστηριότητα «Το πιο κατάλληλο ύφασμα».

Γεωγραφία: Το ταξίδι στο χώρο

Το εκπαιδευτικό υλικό για το μάθημα της Γεωγραφίας με τίτλο «Το ταξίδι στο χώρο» αποτελεί καρπό συνεργασίας κυρίως σε θέματα διδακτικής μεθοδολογίας και εκπαιδευτικού σχεδιασμού, του Εργαστηρίου Γεωγραφίας, του Τμήματος Τοπογράφων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και του Προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ.

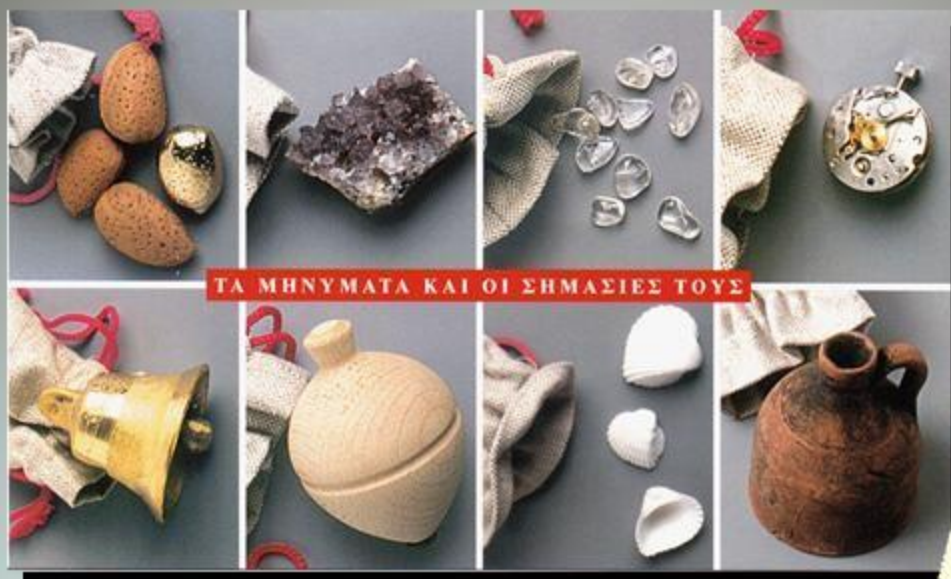
Με το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό δεν προτείνεται ένας ολοκληρωμένος τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος της Γεωγραφίας. Αντίθετα κατατίθενται συμπληρωματικές προτάσεις διδακτικής μεθοδολογίας βασισμένες σε συγκεκριμένα παραδείγματα από τη διδακτέα ύλη του μαθήματος.

Συγκεκριμένα επιλέγηκαν τρεις ανεξάρτητες μεταξύ τους θεματικές ενότητες, πάνω στις οποίες αναπτύχθηκαν τρεις διαφορετικοί ενδεικτικοί τρόποι διδακτικής προσέγγισης:

- «Ταξιδεύοντας στην Μεσόγειο» - Εναλλακτική προσέγγιση των δυνατοτήτων του μοντέλου της μετωπικής διδασκαλίας
- «Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα» - Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (επεξεργασία στοιχείων από πρωτόκολλα δεδομένων)
- «Ταξιδεύοντας με τους χάρτες» - Διδασκαλία μέσα από προσχεδιασμένο «παιχνίδι περιπέτειας» (επίλυση διαδοχικών προβλημάτων)

Τα μηνύματα και οι σημασίες τους

Ένα εκπαιδευτικό υλικό χωρίς κατευθυντήριες οδηγίες και κανόνες, σαν «ερώτημα ανοιχτό» που προσπαθεί να ξεκλειδώσει τη φαντασία και το μεράκι.

Τούτο το μήνυμα αναζητά τη δημιουργική ματιά. Την προσωπική ανάγνωση και την υποκειμενική του καθενός πρόταση.

Αρχικά ερωτήματα για την ιεράρχηση των Διδακτικών στόχων:

- A. Ποιοι είναι οι χώροι πολιτισμικής αναφοράς;
- B. Γιατί πρέπει να γίνει η συγκεκριμένη επίσκεψη;

1ο Στάδιο: ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

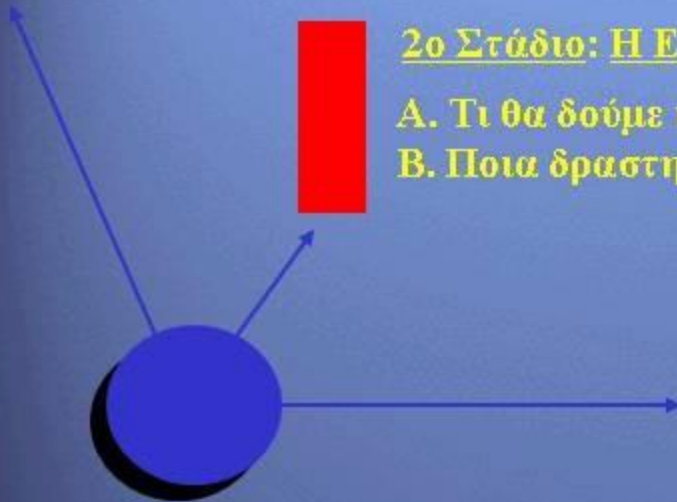
- A. Ποια δραστηριότητα μας εισάγει στο χρόνο;
- B. Ποια δραστηριότητα μας εισάγει στο χώρο;
- Γ. Ποια δραστηριότητα μας εισάγει στο θέμα;

2ο Στάδιο: Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ

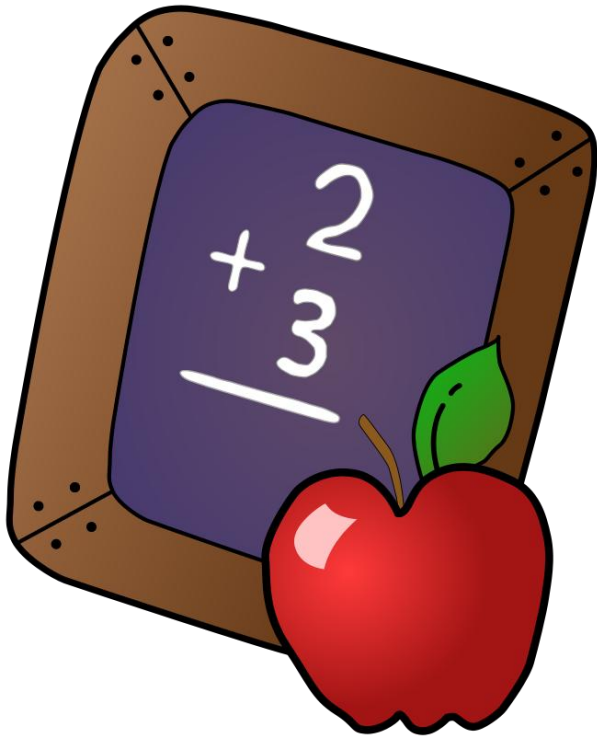
- A. Τι θα δούμε και γιατί (επιλογή);
- B. Ποια δραστηριότητα θα γίνει κατά την επίσκεψη;

3ο Στάδιο: ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

- A. Ποια καινούργια ερωτήματα προέκυψαν;
- B. Ποιες δραστηριότητες κρίνετε καταλληλότερες για να απαντηθούν τα ερωτήματα αυτά;

Δραστηριότητα 3

Ανατρέξτε στην ιστοσελίδα του προγράμματος Μελίνα – Ο ήχος της μουσικής για να δείτε αναλυτικά το εκπαιδευτικό υλικό. Επιλέξτε μια δράση του προγράμματος και καταγράψτε τα στοιχεία που έχουν για εσάς εκπαιδευτικό ενδιαφέρον.

http://www.iema.gr/data/EducationaIProjects/Melina/Hxos_tis_mousikis.htm

Χαρακτηριστικά των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

1. Προαιρετικότητα

Οι εκπαιδευτικοί αποφασίζουν να υλοποιήσουν με τους/τις μαθητές/τριες τους ένα πολιτιστικό πρόγραμμα το δηλώνουν με ειδικό απλό έντυπο στους Υπεύθυνους Πολιτιστικών Προγραμμάτων. Μετά την τυπική διαδικασία της έγκρισης από την Επιτροπή Σχολικών Δραστηριοτήτων ξεκινά η επίσημη εφαρμογή του

Χαρακτηριστικά των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

2. Θεματολογία

Δυνατότητα ελεύθερης επιλογής του θέματος: Η επιλογή του θέματος γίνεται από τους/τις μαθητές/τριες σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό, σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα τους, την επικαιρότητα, τις ιδιαιτερότητες της τάξης τους, τις ανάγκες του (Ματσαγγούρας, 2003).

Ευρύ και οικείο θεματολόγιο:

Τα Πολιτιστικά Προγράμματα έχουν το πλεονέκτημα της οικειότητας για τους/τις μαθητές/τριες και τους/τις εκπαιδευτικούς, επειδή καλύπτουν ένα ευρύ θεματολόγιο.

Χαρακτηριστικά των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

3. Παιδαγωγικές αρχές και προσεγγίσεις

Ενεργητική μάθηση: Σε συνεργασία με τον/τους εκπαιδευτικό/ούς, οι μαθητές/τριες τον τρόπο προσέγγισης του, με καταιγισμό ιδεών, σχεδιασμό και έρευνα. Ο/Η εκπαιδευτικός εμπυχώνει και στηρίζει τους/τις μαθητές/τριες στις δράσεις τους, τηρώντας την αρχή «μαθαίνω μέσα από την πράξη» (Dewey, 1933).

Βιωματική προσέγγιση: Μαθητές/τριες και εκπαιδευτικοί Μαθαίνουν διερευνώντας και πράττοντας. μέσα από Πολιτιστικά Προγράμματα δίνεται η δυνατότητα σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες, να παρουσιάσουν μια δράση, να συνεργαστούν ισότιμα, να γίνουν αποδεκτοί, να ενταχθούν στην ομάδα (Χρυσ αφίδης, 2002).

Πολλαπλή νοημοσύνη: Οι πολλαπλές μεθοδολογικές Προσεγγίσεις και η δημιουργία συμβάλλουν στην Ανάπτυξη της πολλαπλής νοημοσύνης (Gardner, 1983).

Χαρακτηριστικά των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

4. Χρονική διάρκεια

Τουλάχιστον δίμηνη διάρκεια: Κάθε πρόγραμμα διαρκεί τουλάχιστον 2 μήνες, για να δίνεται η δυνατότητα της πολύπλευρης και σε βάθος προσέγγισης.

Με την δημιουργία των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων στην Προσχολική, Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ενότητα Πολιτισμική Κληρονομιά μπορούν να υλοποιούν τέτοιου είδους προγράμματα.

Στην Δευτεροβάθμια επίσης μπορούν να υλοποιηθούν και εκτός ωραρίου.

Τα πολιτιστικά προγράμματα στην εκπαίδευση έχουν Συνέργεια και με τα καινοτόμα προγράμματα (Erasmus+ ETwinning) και με τους δημιουργικούς ομίλους.

Χαρακτηριστικά των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

5. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Η διαθεματική προσέγγιση αποτελεί τον κύριο άξονα δόμηση των Πολιτιστικών Προγραμμάτων. Η γνώση προσεγγίζεται ολιστικά, μέσα από τη διασύνδεση των μαθημάτων και διερευνητικά σε κάθε ευκαιρία και όχι μόνο στο χώρο του σχολείου. Η μέθοδος project, η έρευνα πεδίου, τα παιχνίδια ρόλων, και οι προσομοιώσεις, η αισθητοποίηση αφηρημένων εννοιών μέσα από υλικά τεκμήρια (εκθέματα μουσείων, φωτογραφίες, έργα τέχνης, κ.ά), η έρευνα δράσης, η λαογραφική – ανθρωπολογική έρευνα είναι οι μέθοδοι που ενδείκνυνται για την προσέγγιση τους

Εργασία σε ομάδες με δυνατότητα πολλαπλών

συνεργασιών: των μαθητών/τριών μεταξύ τους, των εκπαιδευτικών μεταξύ τους, των μαθητών/τριών με τον/τους εκπαιδευτικούς, των μαθητών/τριών και των εκπαιδευτικών με τους γονείς ή άλλους φορείς.

Εφαρμογή διαμορφωτικής αξιολόγησης:

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης η ομάδα αξιολογεί τη δουλειά της και αποφασίζει τη συνέχιση βάσει του αρχικού σχεδιασμού ή την προσαρμογή του στα εκάστοτε δεδομένα της δουλειάς τους. Αποφασίζει επίσης πως και σε ποιους θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα.

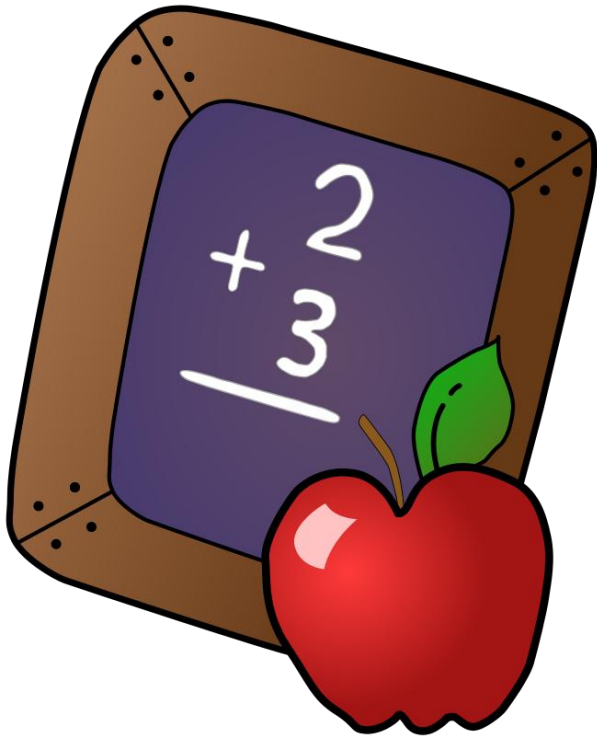
Χαρακτηριστικά των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

6. Το άνοιγμα σχολείου στην κοινωνία-σύνδεση με την πραγματικότητα

Αυτό επιτυγχάνεται με τη συνεργασία που μπορούν να έχουν οι μαθητές/τριες και εκπαιδευτικοί με ποικίλους φορείς και πρόσωπα: Μουσεία, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πανεπιστήμια, Πολιτιστικούς Συλλόγους, Βιβλιοθήκες, Πνευματικά Κέντρα. Επίσης η συνεργασία φορέων με σχολεία στο πλαίσιο υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Τέλος με την δημόσια παρουσίαση των αποτελεσμάτων του προγράμματος επιτυγχάνεται η σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία

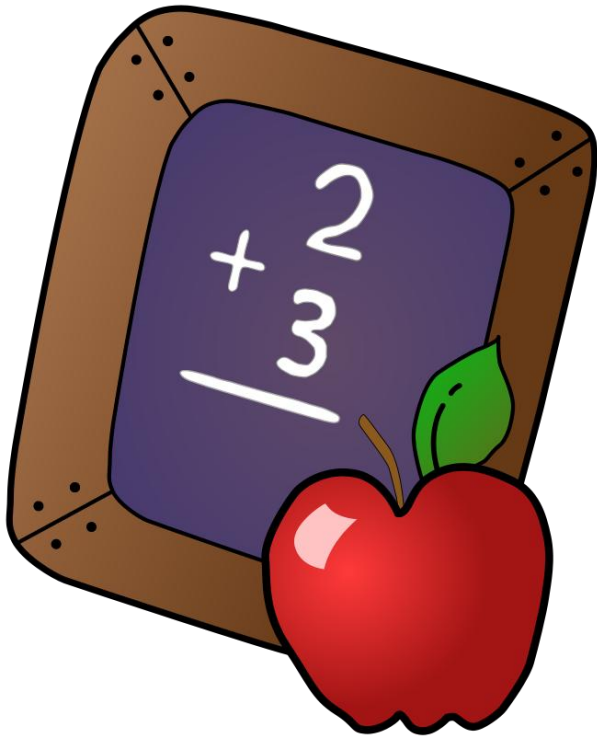

Δραστηριότητα 4

Έχοντας μια σχετική εμπειρία, είναι δυνατόν να έχετε ήδη επισημάνει δυσκολίες ως προς την υλοποίηση των Πολιτιστικών Προγραμμάτων, παρόλο που γνωρίζεται ή υποψιάζεστε τη σημαντικότητά τους. Που νομίζετε ότι οφείλονται αυτές οι δυσκολίες;

Δραστηριότητα 5

Με βάση τα παραπάνω χαρακτηριστικά που αναφέραμε ποια θεωρείτε τα πλέον σημαντικά για τη διάκριση του Πολιτιστικού Προγράμματος από άλλα εκπαιδευτικά προγράμματα;

[1. Προαιρετικότητα, 2. Θεματολογία, 3. Παιδαγωγικές αρχές και προσεγγίσεις, 4. Χρονική διάρκεια, 5. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις, 6. Το άνοιγμα σχολείου στην κοινωνία-σύνδεση με την πραγματικότητα]

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Αξονες	Θέματα, ενδεικτικά
Θέατρο	<p>Γνωριμία με τα είδη και την ιστορία του θεάτρου/ Το θέατρο στον κόσμο/ Το θέατρο στην αρχαιότητα</p> <p>Θεατρικό εργαστήρι</p> <p>Προετοιμασία παράστασης γνωστού θεατρικού έργου</p> <p>Δημιουργία πρωτότυπης παράστασης των μαθητών/ Από μια ιστορία στο θεατρικό λόγο (διασκευή)</p> <p>Θέατρο σκιών</p> <p>Κουκλοθέατρο</p>

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Μουσική - Χορός	<p>Μουσικό εργαστήρι/ Μουσικές συνθέσεις</p> <p>Συγκρότηση χορωδίας</p> <p>Χορευτικό εργαστήρι/ συγκρότηση ομάδας χορού (π.χ. παραδοσιακοί χοροί μιας συγκεκριμένης περιοχής με διερεύνηση ιστορικοκοινωνικοοικονομικών παραγόντων)</p> <p>Γνωριμία με είδη μουσικής/ με την ιστορία της μουσικής</p> <p>Όψεις της ιστορίας μέσα από τη μουσική</p> <p>Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις μέσα από τη μουσική των λαών</p> <p>Γνωριμία με μουσικά όργανα (αρχαία, παραδοσιακά κλπ.) και κατασκευή</p> <p>Ο χορός στον κόσμο. Τελεουργίες</p>
------------------------	--

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Εικαστικά	<p>Εικαστικό εργαστήρι (εικαστικές συνθέσεις, κεραμική, ψηφιδωτό, τέχνη από άχρηστα αντικείμενα/σκουπίδια, κόμικς, εικονογράφηση κ.ά.)</p> <p>Το δέντρο στην τέχνη. Το νερό στην τέχνη κ.ο.κ.</p> <p>Έλληνες εικαστικοί και το έργο τους</p> <p>Όψεις της ιστορίας μέσα από την τέχνη</p> <p>Από την τέχνη στη δημιουργική γραφή</p> <p>Αισθητική παρέμβαση στο χώρο του σχολείου</p>
------------------	---

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Δημιουργική γραφή και φιλοαναγνωσία

Μαθητικός τύπος – δημοσιογραφικός λόγος (έκδοση εφημερίδας ή περιοδικού σε έντυπη ή και ηλεκτρονική μορφή από συντακτική ομάδα μαθητών)

Συγγραφή ιστοριών με αφορμή ένα θέμα, ένα βιβλίο, μια σειρά λαϊκών παραδόσεων ή παραμυθιών, έργα τέχνης...

Δημιουργικές αναγνώσεις παιδικής λογοτεχνίας

Θεματικές διαδρομές από βιβλίο σε βιβλίο

Δραστηριότητες με αφορμή ένα ή περισσότερα βιβλία

Ποίηση

Γνωριμία με το έργο ενός συγγραφέα

Κόμικς

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Πολιτιστική κληρονομιά	<p>Υλικός και άυλος πολιτισμός (ήθη, έθιμα, τελετουργίες, παραδόσεις, λαϊκά παραμύθια, ενδυμασία, παιχνίδια)</p> <p>Λαϊκή μουσική παράδοση</p> <p>Λαϊκή αρχιτεκτονική – νεότερη και σύγχρονη αρχιτεκτονική</p> <p>Παραδοσιακές αγροτικές ασχολίες</p> <p>Επεξεργασία προϊόντων (π.χ. λάδι, κρασί, ψωμί) από την αρχαιότητα ως σήμερα, παραδόσεις, τεχνικές, οικονομία</p> <p>Επαγγέλματα χτες – σήμερα, επαγγέλματα που χάθηκαν</p> <p>Λαογραφικές συλλογές/ καταγραφές - μαρτυρίες</p> <p>Το δέντρο/ το νερό/ η θάλασσα/ ο ήλιος μέσα από τη λαϊκή παράδοση</p> <p>Καθημερινά αντικείμενα: ιστορία και εξέλιξη</p>
-------------------------------	--

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Οπτικοακουστικά μέσα

Μελέτη μέσα από φωτογραφίες της τοπικής ιστορίας, επαγγέλματα κτλ.

Κινούμενα σχέδια (animation): εξέλιξη, τεχνικές, σύνθεση

Τηλεοπτική εμπειρία: κριτική τηλεθέαση

Λέσχη φωτογραφίας

Κινούμενες εικόνες, κινηματογράφος, κινηματογραφική λέσχη, ανάγνωση και κατανόηση της κινούμενης εικόνας, δημιουργικές δραστηριότητες με αφορμή μια ταινία

Πώς δημιουργείται μια ταινία;

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Κοινωνικά Θέματα	<p>Πεποιθήσεις, αντιλήψεις, ιδέες (κοινωνία, ιδεολογία, θρησκεία κτλ.)</p> <p>Γλώσσα-γλώσσες</p> <p>Ξενοφοβία</p> <p>Βία</p> <p>Ανθρώπινα δικαιώματα –δικαιώματα του παιδιού</p> <p>Μετανάστευση: χτες, σήμερα</p> <p>Η διαφορετικότητα μέσα από την παιδική λογοτεχνία / τον κινηματογράφο</p> <p>Ταξίδια στους αρχαίους πολιτισμούς: επαφές και συγγένειες της ελληνικής αρχαιότητας με άλλους πολιτισμούς</p> <p>Παιχνίδια του κόσμου</p> <p>Η καθημερινή ζωή στους τόπους καταγωγής των παιδιών της τάξης</p> <p>Μύθοι και παραδόσεις του κόσμου (γύρω από συγκεκριμένα θέματα)</p> <p>Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι (αναπηρία / ετερότητα / φύλο)</p> <p>Κοινωνική συμβίωση-επικοινωνία</p>
-------------------------	---

Η θεματολογία των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Άλλα θέματα

Μυθολογία /μύθοι της περιοχής μου. Η καθημερινή ζωή στην αρχαία πόλη / στο Βυζάντιο/ στα νεότερα χρόνια.

Προσωπικότητες της τέχνης, της λογοτεχνίας, της πολιτικής

Γέννηση της γραφής- ιστορία της γραφής –τυπογραφία. Τοπική ιστορία/ υιοθεσία μνημείου, αρχιτεκτονήματος, αρχαιολογικού πάρκου κ.ο.κ.

Μουσειακή αγωγή /Πολιτιστικά μονοπάτια (Παράδειγμα: Δρόμοι και γειτονιές της αρχαίας πόλης- του σήμερα) . Επαγγέλματα, υπηρεσίες.

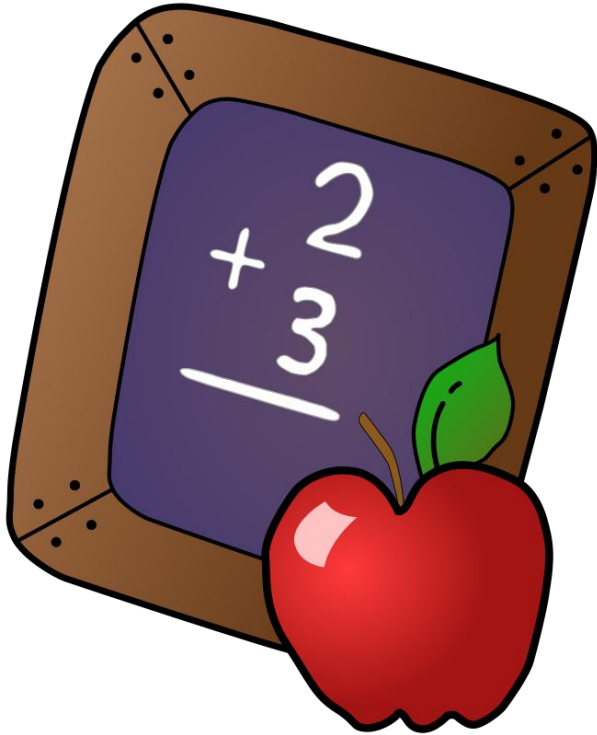
Οικογένεια-οι ιστορίες μας, Σχολείο - η ιστορία του σχολείου, Γειτονιά, Τεχνολογικά επιτεύγματα

Σχέδιο για το σχεδιασμό ενός καινοτόμου προγράμματος

Στο πλαίσιο του αναλυτικού σχεδιασμού ενός θεσμικού καινοτόμου προγράμματος θα υιοθετήσουμε το μοντέλο του σχεδιασμού των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων όπου με την κατάλληλη παραμετροποίηση μπορεί να εφαρμοστεί σε διάφορες κατηγορίες προγραμμάτων. Σύμφωνα μ' αυτό το σχεδιασμό στα προγράμματα που πρόκειται να υλοποιηθούν, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να περιλαμβάνονται:

- α) ο τίτλος,
- β) οι επιμέρους θεματικές ενότητες,
- γ) ο σκοπός, οι στόχοι και οι δραστηριότητες που τους υποστηρίζουν,
- δ) η μεθοδολογία,
- ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης,
- στ) οι ενδεχόμενες συνεργασίες,
- ζ) τα πεδία διασύνδεσης με τα Αναλυτικά Προγράμματα,
- η) οι ομάδες εργασίας των μαθητών/τριών,
- θ) ο τρόπος αποτίμησης του προγράμματος από τους εμπλεκόμενους σε αυτό (μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς) και
- ι) οι τρόποι διάχυσης και προβολής των αποτελεσμάτων στη σχολική κοινότητα, την τοπική ή/και την ευρύτερη κοινωνία.

Δραστηριότητα 6

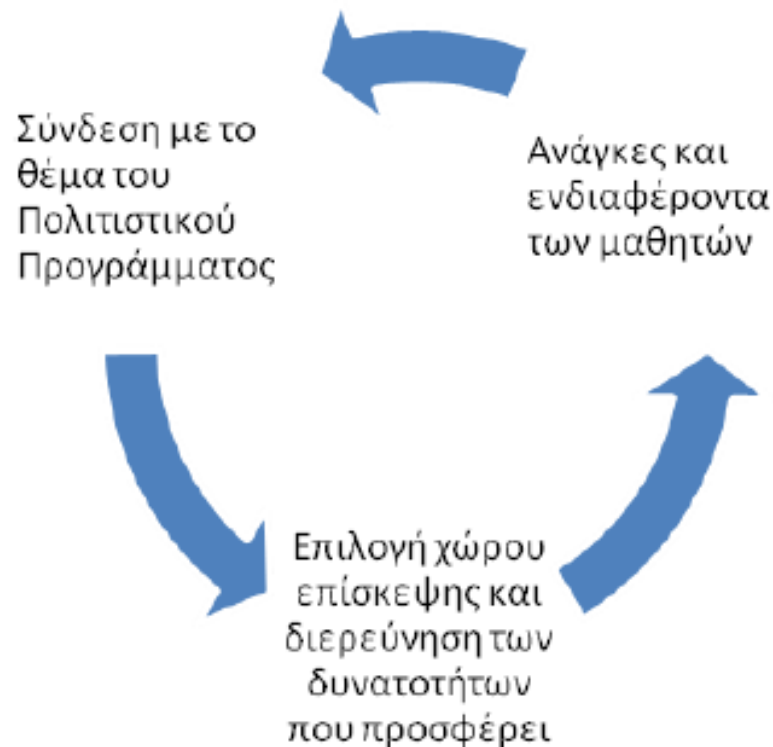

Σχεδιάστε και εσείς ένα Πολιτιστικό Πρόγραμμα ακολουθώντας τη δομή που συζητήσαμε. Ποια διεργασία σας φαίνεται οικεία και ποια δύσκολη;

Ειδικές πτυχές των Πολιτιστικών Προγραμμάτων: Η σύνδεση με το μουσείο και τους άλλους χώρους πολιτισμικής κληρονομιάς

Κατά την υλοποίηση των Πολιτιστικών Προγραμμάτων σημαντικό ρόλο μπορούν να έχουν οι επισκέψεις σε χώρους πολιτισμικής αναφοράς.

Οι αρχές του σχεδιασμού μια εκπαιδευτικής μουσειακής δράσης αποτυπώνονται σχηματικά ως εξής:

Ειδικές πτυχές των Πολιτιστικών Προγραμμάτων: Η σύνδεση με το μουσείο και τους άλλους χώρους πολιτισμικής κληρονομιάς

Σειρά ενεργειών για το σχεδιασμό της δράσης:

Χρονικές φάσεις αποτύπωσης μιας
εκπαιδευτικής επίσκεψης

Η παρουσίαση στηρίχθηκε εξ ολοκλήρου στο εκπαιδευτικό από τον Μείζων Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, Τόμος Ε΄ Πολιτιστικά Προγράμματα, σ.2-23

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ερωτήσεις

Αλέξανδρος Καπανιάρης,
Δρ Ψηφιακής Λαογραφίας , Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Δ.Π.Θ.
Καθηγητής-Σύμβουλος ΕΑΠ ΕΛΠ41